

Back to the future?

In alle oneven nummers van Ergotherapie Magazine schrijft het lectoraat ‘Ondersteunende technologie in de zorg’ (Zuyd Hogeschool) een column over de ontwikkelingen in de zorgtechnologie. Deze keer is het de beurt aan Ramon Daniels en Rianne Jansens, in samenwerking met Teun en Thierry Koningstein, respectievelijk leerling en beleidsmedewerker ICT in het onderwijs.

De (iets) oudere ergotherapeuten weten het misschien nog: zelf slings maken op de naaimachine, of een drempelhulp van hout zagen. Met de komst van commerciële leveranciers van hulpmiddelen werd de ergotherapeut vooral adviseur. Brengt de opkomst van *Do It Yourself* (DIY) technologie ons weer terug naar de rol van ontwerper?

Voorbeelden van DIY-technologie die al veel gebruikt worden voor medische hulpmiddelen zijn 3D-printing, lasersnijden en vacuüm-vorming, *Internet-of-Things* toepassingen (waaronder sensoren en wearables), computers (zoals de *Raspberry Pi*) voor het zelf creëren van domotica-systemen en tools waarmee relatief eenvoudig apps te bouwen zijn. Ook biedt DIY-technologie kansen voor betaalbare gepersonaliseerde hulpmiddelen ter ondersteuning van dagelijkse activiteiten. Websites als diyability.org en online communities als Pinterest, Thingiverse, GrabCad en Etsy delen ideeën en ontwerpen voor zelfgemaakte hulpmiddelen, zoals gepersonaliseerde pillendozen, ringen/armbanden met sensoren voor signalering, game controllers en joysticks voor rolstoelbesturing.

Als lectoraat onderzoeken we in een RAAK-project hoe ergotherapeuten 3D-printing kunnen inzetten voor het zelf maken van hulpmiddelen, in co-creatie met cliënten. Teun (15) is leerling, rolstoelgebruiker en 3D-printer: *“Ik vind het een handige techniek, je kan iets apart maken. Als er iets afbreekt kan je dit stukje maken, of een bekerhouder die past op mijn rolstoel. Je kan snel werken en je kan het zien”*. Thierry, beleidsmedewerker ICT, voegt hier aan toe: *“Laat je verwonderen door de mogelijkheden. Het is prachtig om te zien hoe Teun zijn eigen hulpmiddelen maakte, zoals de bekerhouder op de rolstoel en de houder voor het mobieltje om zijn rolstoel aan te sturen. Ook andere mensen weten hem inmiddels te vinden”*.

In een kwalitatief onderzoek peilden we samen met studenten van Tilburg University de meningen van 35 ergotherapeuten over kansen en uitdagingen van DIY-technologie. Zij bleken vooral de voordelen te zien om in co-creatie met cliënten meer maatwerk te kunnen bieden, waardoor zij minder afhankelijk zijn van de reguliere hulpmiddelenmarkt en ook bestaande hulpmiddelen kunnen aanpassen. De ergotherapeuten willen graag meer leren over de toepassing van DIY-technologie. Gelukkig is er nog genoeg te leren, aldus Teun: *“Het is niet vervelend bedoeld, maar ik denk dat ergotherapeuten niet zomaar kunnen 3D-printen. Ze hebben te weinig tijd en het ontwerpen kan wel een hele dag duren (...). Sommige ergotherapeuten zouden het misschien wel kunnen leren, maar dan moet je meer doen dan even een cursus volgen”*.

In het RAAK-project hebben we al experimenterend met ergotherapeuten en cliënten kunnen ontdekken welke meerwaarde 3D-printing voor onze cliënten kan brengen, hoe je tot een ontwerp komt, welke printers en materialen je moet gebruiken en welke ethische, juridische en economische aspecten op je weg komen. En Teun? Die houdt ons als lichtend voorbeeld op het goede spoor. 